

Nr 12

Av herr **Svedberg, Erik**, och herr **Olsson, Erik**, om en ändamålsenligare samordning av valtider och mandatperioder vid allmänna val.

Den nuvarande ordningen beträffande tiden och grupperingen för förrättandet av de olika allmänna valen till andra kammaren, landstingen, kommunal- och stadsfullmäktige samt kyrkofullmäktige är nog inte den bästa. Alla torde åtminstone vara eniga om att det system, som tillämpas vid val av kyrkofullmäktige, inte är bra. Medborgarna fingo en åskådningkundervisning om detta sistlidna höst. Valen till kommuner och landsting i september åtföljdes i oktober av kyrkofullmäktigeval. Som vanligt fick det senare närmast karaktären av ett påhäng, en parodi på val, och samlade ringa intresse.

Valtröttheten tog sig uttryck i att de lokala partiorganisationerna i många kommuner enades om att gå fram med en gemensam lista, även om i dylika fall uppenbara risker förelågo för att en ovidkommande fraktion kunde göra sig omotiverat gällande (exempel på detta senare finnas).

Många sätt kunna tänkas för att åstadkomma en annan tingens ordning. Att direkt avskaffa kyrkofullmäktigeinstitutionen och överlåta dess befogenheter på annat organ, exempelvis den borgerliga kommunens fullmäktige, vore nog inte lyckligt och vore även förenat med en hel del komplikationer. I många fall kan även ledamotskap i kyrkofullmäktige bli en förskola för kommunens fullmäktige och andra samhällsliga arbetsuppgifter. I varje fall torde det ha sitt värde att så många medborgare som möjligt bli engagerade för allmänna frågor. Kyrkofullmäktigeinstitutionen såsom sådan är ju inte heller förenad med vare sig olägenheter eller kostnader.

Den möjligheten återstår därför att rationalisera tidsmomentet för själva valförrättningen.

Att sammanföra kyrkofullmäktigevalet med valen till riksdagens andra kammare vore mindre lämpligt, ty det skulle väl innebära, att även det förra kom att få en onödigt dominerande politisk prägel.

Att ha det tillsammans med landstings- och kommunalvalen skulle å andra sidan medföra, att valhandlingen kom att bli mera komplicerad för väljarna.

En naturlig och närliggande lösning synes det däremot vara att föra samman valen till landstingen med valdagen och mandatperioden för andrakammarvalen samt förrätta kyrkofullmäktigevalet samtidigt med valen till kommunal- och stadsfullmäktige.

Denna ordning skulle få till följd, att verkligt stora valrörelser skulle behöva förekomma endast vart fjärde år vid riksdags- och landstingsvalen, medan däremot de egentliga kommunalvalen, även om de givetvis inte kommo att förlora sin politiska karaktär, skulle kunna äga rum under större aktgivande på lokala synpunkter.

En fördel med egentliga valrörelser med fyraårsintervaller vore också att ökade utrymmen skapades, vad gäller såväl tid som kostnader, för folkomröstningar i speciella frågor med därmed sammanhängande central partipropaganda.

Ett samordnande av andrakammar- och landstingsvalen skulle därtill få till följd, att de politiska sammansättningarna i riksdagens första och andra kammare till tiden kommo varandra närmare.

Även om en nygruppering av valdagarna kunde synas vara en enkel sak måste den skissering till lösning, som här förordas, få konsekvenser, vilka böra ses i ett större sammanhang. Den för över till områden och avsnitt, som beröra författningsfrågorna i stort och möjligheterna att på rätt sätt organisera och stimulera medborgarnas intresse för allmänna angelägenheter.

Med stöd av ovanstående motivering hemställs därför,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om en förutsättningslös utredning, syftande till en ändamålsenligare samordning av valtider och mandatperioder vid de politiska och kommunala allmänna valen samt valen till kyrkofullmäktige,

samt att detta arbete eventuellt kan få ingå som en del i 1954 års författningsutredning.

Stockholm den 18 januari 1955

Erik Svedberg

Erik Olsson
